

P+
SPECIAL
Jaargang 20
Week 12 | 2022

Avans meet impact
van SDG-trainees

Joey van Stigt

SDGhulp

Eerste hulp bij SDG's

Het kiezen van Sustainable Development Goals (SDG's) was niet zo moeilijk. Bedrijven en overheden fleurden hun jaarverslagen graag op met de 17 opvallende kleuren van de grote maatschappelijke werelddoelen. Maar toen. De implementatie. Dat ging en gaat veel minder hard. In Nederland rukten hulptroepen uit, in de vorm van SDG-trainees. Avans Hogeschool onderzocht of deze jonge, hooggeschoolde deskundigen soelaas bieden.

Hoogleraar Rob van Tulder (1956) traint de SDG-trainees. "Het zijn jonge mensen, hoog opgeleid", weet hij. "Soms zijn ze klaar met hun wetenschappelijke studie. Soms zijn ze nog bezig met een master of hbo-opleiding. Uit een kleine enquête bleek dat ze dit traineeship zien als een persoonlijke verkenning. Nog even niet die vaste baan maar een toets in hoeverre organisaties kunnen werken aan grote maatschappelijke doelen. Zouden ze dit later in een consultancy doen, dan is dit toch moeilijker. Dat is een fundamenteel probleem met consultancies. Ben je in staat om de vraag die een organisatie heeft ook kritisch te benaderen en wellicht ook wat anders te adviseren? Ook als je daarvoor niet betaald wordt?"

Van Tulder is inmiddels alweer met de derde lichting van SDG-trainees aan de slag. De hoogleraar is medeoprichter van de vakgroep Business-Society Management aan de Erasmus Universiteit in 1998, nu bijna 25 jaar geleden. Dat wil dus wel wat zeggen, wanneer hij zegt enthousiast is over de SDG's. "Het is een goede veranderagenda. Ik ben er een enorme fan

van. Wetenschappelijk gezien rammelen sommige indicatoren. Toch heb ik in de 23 jaar dat ik nu hoogleraar ben nog nooit zo'n wereldwijd omarmd kader van sociale, ecologische en economische duurzaamheid gehad om mee te werken."

"Dieper graven, hoger schieten"

Ook over het inzetten van de trainees is Van Tulder positief gestemd. Naar de praktische toepassingen toe, is zijn devies. "Want er is iets met de SDG's waar ondernemingen en overheden moeite mee hebben. Dat heeft soms organisatorische oorzaken, maar heeft ook nog steeds te maken met het onderbenutten van de SDG's. Waar worden de doelen neergezet? Op de afdeling filantropie? Bij de MVO-manager? Een SDG-stempeltje kan een perverse prikkel geven. Zo van: we zijn zo lekker bezig, dat we niet echte keuzes hoeven te maken. De gekozen doelen hoeven echt niet alleen bij de voorzitter van de Raad van Bestuur geparkeerd te worden. Ze moeten juist breed in de

organisatie worden neergelegd. Dieper graven, hoger schieten. Dat is wat ook wat millennials willen en waarop ze steeds meer hun werkgever kiezen: ze willen maatschappelijke *purpose* zien. Ook bij non-profit organisaties. Jonge medewerkers zijn kritisch en willen die nieuwe doelen ook echt gaan neerzetten."

Van Tulder zegt 'zeer' beducht te zijn voor 'SDG-washing'. Daarmee refereert hij aan oude tijden, toen het woord 'green-washing' opkwam. Dat was de klacht tegen bedrijven die voor de buitenwereld de schone schijn ophiielden duurzaam bezig te zijn, bijvoorbeeld door een enkel groen product in de etalage te zetten, terwijl er in werkelijkheid niet een fundamenteel andere bedrijfskoers werd gevaren. "Daarom mogen ook de SDG-trainees geen doekje voor het bloeden zijn. Ze moeten niet aan de buitenkant werken, maar tot aan de kernactiviteit van organisaties doordringen. Dat is het spanningsveld waarin ze opereren. Trainees merken dan al gauw in hoeverre organisaties serieus bezig willen zijn om van de SDG's echt werk te maken. We weten: komen ze met lege handen thuis, dan zijn deze trainees de zogenaamde kanarie in de kolenmijn. Gaat het wel goed, dan is dit een actiegericht onderzoeksprogramma waarmee we in Nederland de SDG's kunnen versnellen. Heel spannend."

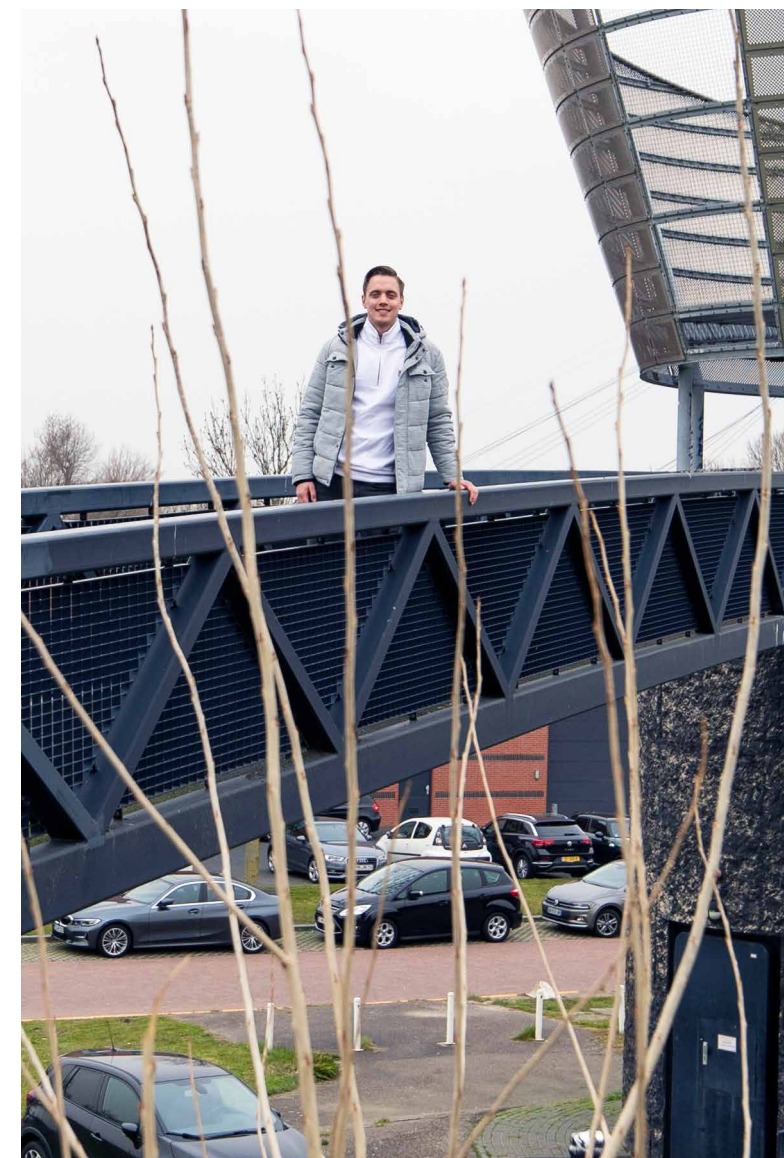
"Voor 90 procent van toegevoegde waarde"

Welke impact maken de SDG-trainees bij de deelnemende organisaties? Dat was de centrale vraag die twee studenten Finance & Control van AVANS Hogeschool stelden. In hun afstudeerscriptie volgden vierdejaars Joey van Stigt en Martin Wolters de eerste lichting trainees vanuit het SDG House in Amsterdam. Deze organisatie startte vorig jaar met dertig organisaties en meer dan 100 trainees. De andere initiatiefnemer is TheRockGroup, die meehielp financiering voor het programma te vinden. Een team van 12 medewerkers van TheRockGroup helpen bij de uitvoeringen van het programma, in samenwerking met het SDG House.

Van Stigt (2000) is inmiddels afgestudeerd en heeft geen spijt van dit pionierswerk. Met Wolters evalueerde hij de SDG-hulptroepen. "Superpositief. Zeker weten", zegt hij, terugkijkend op deze ervaring, ook al stond het onderwerp wel wat verder af van zijn studierichting Finance & Accounting. Heel veel te rekenen hoefde hij niet. "Ik zocht naar een onderwerp gericht op de toekomst, iets wat ook goed op mijn cv zou staan. Duurzaamheid is een belangrijk onderdeel van de studie. Ook de SDG's hadden we behandeld. Toch is naar de impact daarvan nog weinig onderzoek gedaan. Daarom is alles wat je in kaart brengt voor 90 procent van toegevoegde waarde."

"Een dag in de week een SDG-trainee"

De eerste lichting van deelnemers bestond uit een brede waaier aan deelnemende organisaties, van gemeenten en non-profit stichtingen tot kleine, middelgrote en zelfs internationaal opererende bedrijven. Ze kregen een 'vrij intensief' programma aangeboden van 15 weken, minimaal 1 dag in de week. Met het lectoraat Sustainable Finance & Accounting kwamen de studenten al zoekend op een interessant model uit, om de

Joey van Stigt onderzocht de impact van de SDG-trainees: "Bij heel wat organisaties moet de bewustwordingsfase over de SDG's nog beginnen."

Hoe de impact van SDG's te meten?

Het afstudeeratier Impact Accounting waar Joey van Stigt en Martin Wolters aan deelnamen, was weer een nieuwe kleur in het onderzoekspalet van 'anders boekhouden en verantwoorden' van het lectoraat Sustainable Finance en Accounting (SFA) van Avans Hogeschool. Na zeven jaar blijkt dat duurzaamheid harder gaat als er een meetinstrument ontwikkeld kan worden om de vooruitgang te meten en er een kader is in welke vorm dat zou kunnen. Het onderzoek van de studenten bij SDG House laat zien dat het niet alleen gaat om welke SDG een bedrijf wil verder brengen maar ook of je kan zien dat het werkelijk wat oplevert. Ander onderzoek dat SFA doet naar SDG's laat ook zien dat veel bedrijven niet verder komen dan het overkoeplende werelddoel te identificeren, dat te koppelen aan wat ze al doen en dan weer overgaan tot de orde van de dag. Terwijl het veel effectiever is om te kijken welke specifieke indicator eronder ligt. Het lectoraat SFA wil bijvoorbeeld bijdragen aan SDG-indicator 12.6 dat gaat over betere duurzaamheidsverantwoording van bedrijven. Daar helpen impact, circulaire en CO₂ accounting ateliers heel goed bij. ➤

► gemeten resultaten in kaart te brengen: een ‘impactpiramide’. Van Stigt daarover: “Dan kom je er op uit dat heel wat van die eerste 25 deelnemende organisaties nog in de bewustwordingsfase over de SDG’s zitten. Bij sommige gemeenten maakten de trainees een analyse van het beleid, om de raakvlakken met de SDG’s aan te geven. Dan kun je armoedebeleid koppelen aan SDG 1 en gaan kijken welke tools aan dit doel gekoppeld zijn. Wat de gekozen SDG’s betekenen voor iedereen in de werkorganisatie moet dan eigenlijk nog beginnen. Dat is een belangrijk deel van het werk geweest voor de SDG-trainees. Tijdens die gesprekken gaven ze handvaten om de doelen praktisch te maken. Vaak was de tijd te kort om al met praktische resultaten te komen.”

Hoogleraar Rob van Tulder traint de SDG-trainees: “Na ‘greenwashing’ geen ‘SDG-washing’”

“Een biodiverse tuin als resultaat”

Sommige organisaties kwamen toch al verder, bleek uit de interviews die de studenten van AVANS hielden. Een Best Practice was Chrysal International in Naarden. Het is een wereldleider op het gebied van plantenvoeding, het meest nog bekend van de zakjes voeding die aan een bos snijbloemen worden vastgeplakt.

Van Stigt: “De trainees daar hebben een adviesrapport opgeleverd dat gericht is op het beleid van de organisatie. De organisatie kan haar beleid anders vormgeven, zodat de SDG’s meer centraal komen te staan. Bij Chrysal is bovendien het plan ontstaan om een biodiverse tuin aan te leggen. Deze moet dit voorjaar al worden opgeleverd. Dit is dan een uitvoering van SDG 15, leven op land en biodiversiteit.”

Ook interessant was de manier waarop SBI Formaat de SDG-trainees inschakelde. Dit instituut is gespecialiseerd in het begeleiden en trainen van ondernemingsraden, onder andere. De vraag aan de hulptroepen in dit geval was: hoe kunnen wij de SDG’s in ons aanbod aan de OR een plek geven, in de vorm van een toolkit? Het instrument is inmiddels in gebruik.

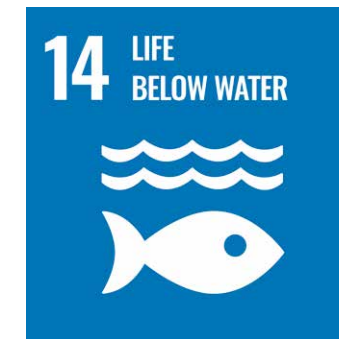
De organisatie van commissarissen, de NCD, ontwikkelde ook een training, samen met de trainees.

Bij het Museon in Den Haag werd een plan voor een tentoonstelling over de SDG’s ontwikkeld, die door de lockdown door de corona nog niet kon worden ingezet.

“Oprachten op strategisch niveau gevoeliger”

Samenvattend stelden de studenten vast: ‘In de praktijk blijkt dat het lastig is om direct op realisatie te scoren. Voordat realisatie bereikt kan worden, moet de organisatie zich eerst bewust zijn van de SDG’s. Ook moet de organisatie handvatten hebben om hiernaar te kunnen handelen, voordat het eindproduct daadwerkelijk gerealiseerd kan worden in de organisatie’. Daarmee laat de ‘output’, oftewel de directe kwantificeerbare resultaten van de eerste lichting trainees een ‘gemengd beeld’ zien. De ‘outcome’, de indirecte kwantificeerbare resultaten, leverde heel wat aanbevelingen op. Juist voor impactmeting is dit belangrijk.

Belangrijk was de laatste conclusie in de scriptie: ‘Oprachten die worden geïmplementeerd op strategisch en tactisch niveau zijn gevoeliger voor aanpassingen dan opdrachten die geïmplementeerd worden op operationeel niveau’. Bovendien: ‘Gebleden is dat het voor de meeste teams van trainees niet mogelijk was zelf invulling te geven aan de opdracht’. Dat maakt de trainees afhankelijk van de vraag die de organisaties vooraf stellen. Voor welke SDG’s kozen de eerste lichting aan deelnemende organisaties eigenlijk? Van Stigt en Wolters stelden vast dat de lastigste doelen niet erg populair bleken te zijn. Uit het onderzoek ‘Monitor Brede Welvaart & de SDG’s (van 2021) bleek dat Nederland slecht scoort op SDG 7 (schone en betaalbare

Nederland scoort slecht op: **SDG 7** (schone en betaalbare energie), **SDG 13** (klimaatactie), **SDG 14** (leven onder water) en **SDG 15** (leven op land en biodiversiteit).

energie), SDG 13 (klimaatactie), SDG 14 (leven onder water) en SDG 15 (leven op land en biodiversiteit). Bij de eerste lichting van deelnemende organisaties kwamen SDG 14 en SDG 15 wel beter uit de bus dan in het onderzoek naar landelijke scores. Hun aanbeveling luidt dan ook: ‘Het SDG House kan zich het beste richten op SDG 7, 14 en 15, aangezien deze SDG’s slecht scoren in Nederland, vergeleken bij de rest van Europa.’

De Avans-studenten Van Stigt en Wolters zijn inmiddels afgestudeerd en vonden direct een baan. Van Stigt: “Ik werkte even bij een accountantskantoor, maar ik zocht toch meer een praktische toepassing van mijn studie. Ik zit nu in de controlling van een kledingbedrijf, dat oog voor de toekomst heeft. Dat is het fashionbedrijf Garcia in Alblasserdam geworden. We hebben een nieuwe collectie gemaakt, die in de productie minder afval oplevert en van duurzamer materiaal is dat ook nog kan worden hergebruikt. Ja, dan denk je toch weer aan een duurzaam werelddoel, SDG 12 in dit geval, duurzame consumptie en productie.”

“Sneller uit de bewustwordingsfase”

SDG House begeleidt inmiddels alweer de derde editie van het SDG Traineeship. Isabel Wagemakers (1992) is de project lead van het programma. Wat vindt zij van het onderzoek van de studenten? “Ik vind dat ze het goed hebben gedaan. We moeten sneller uit die bewustwordingsfase, naar een praktische aanpak.” Wagemakers werft organisaties via de lokale SDG Houses, om daarna een match te maken tussen belangstellende partijen en studenten en young professionals die zich hebben aangemeld. Ze organiseert vervolgens twee edities per jaar, met zo’n 75 tot 125 trainees per editie. Zo helpen ze bij zo’n 50 tot 60 organisaties per jaar. Wagemakers: “Ons doel is in ieder geval om met het SDG Traineeship tot 2030 door te gaan – tot de SDG’s bereikt zouden moeten zijn.”

Schiet dat wel hard genoeg op, nu blijkt dat de SDG’s wel op websites en in jaarverslagen staan, maar nog maar mondjesmaat een praktische uitvoering hebben gekregen? In 2030 moeten de doelen wereldwijd al bereikt zijn. Dat is over acht jaar al.

Wagemakers: “Een SDG-plaatje op een website zetten wil niet zeggen dat je bijdraagt aan de SDG’s. Daarom zijn wij dit programma ook gestart. Iedereen heeft inmiddels wel door dat de SDG’s er zijn en dat organisatie ermee aan de slag moeten. Maar hoe dan? Dat is vaak nog de vraag. Natuurlijk zouden wij het liefste duizend organisaties per jaar bedienen, maar daar hebben we de capaciteit niet voor. En we zijn natuurlijk niet de enige die helpen bij het implementeren van de SDG’s.”

De SDG-trainees zetten zich vrijwillig in – als deelnemers aan de Maatschappelijke Diensttijd van de Rijksoverheid – ook al krijgen ze hun reiskosten vergoed. De deelnemende organisaties worden door SDG House om een vergoeding gevraagd, die varieert. Het grootste deel van de deelnemers betaalt niet meer dan 750 euro, grote internationale ondernemingen 3000 euro.

Zijn deze bedragen een reden voor organisaties om niet deel te nemen? “Het effect is juist dat organisaties vinden dat het SDG traineeship iets moet opleveren. De deelnemers zijn meer involved, meer betrokken.”

Joey van Stigt, de onderzoeker van Avans Hogeschool, maakt zich ook niet druk over de aantallen: “Ik heb gemerkt dat het niet bij de deelnemende organisaties blijft. Zij geven hun ervaringen door aan collega-ondernemingen. Er is een multiplier-effect, zeker weten. Laat jij het goede voorbeeld zien, dan zullen anderen volgen.” ■

Websites

- + **SDG House over SDG-trainees**
- + **Avans Expertisecentrum Sustainable Business**

-
- + TEKST MARLEEN JANSSEN GROESBEEK EN JAN BOM
 - + FOTOGRAFIE P+
 - + ART DIRECTION BUREAU BOUDEWIJN BOER EN STUDIO 10
 - + UITGEVERIJ ATTICUS BV
 - + WWW.P-PLUS.NL